

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXXI):

Rugătoarea petiție a românilor – „Horaiada, soluția țărănească a problemei naționale” - „HORRA” de Josef Marlin

1791-1892 **Dreptul naturii - justiția distributivă** **Inocențiu (Inochentie) Micu - Klein**

“E împotriva naturii de a purta sarcinile publice împreună cu celelalte națiuni și a nu le simți și foleasele împreună cu ele!”

soluția dacă țărani deveneau liberi atunci întreaga națiune română ar fi ajuns liberă

1. în plan confesional: unirea cu biserica Romei și reacția ortodoxă în Transilvania

2. în plan politic: mișcarea Supplex-urilor în Transilvania

3. în plan social: Răscoala lui Horea

4. în plan cultural: iluminismul militant, reprezentat de Școala Ardeleană

Primele forme ale luptei naționale: să se ștergă numirile cuprinse de ură și pline de ocară de „tolerați”, „admiși”, „nesocotiți între stări” aplicate românilor, ca fiind nedemne și nedrepte

Cine a fost Josef Marlin? **Să nu se hotărăscă nimic de noi fără de noi și în absența noastră!**

Supplex Libellus Valachorum

intemeietorul gândirii politice românești moderne
(1692, Sadu Mărginimea Sibiului - 1768, Roma)
episcop greco-catolic al Episcopiei române unite de Făgăraș.
A mutat sediul episcopal la Blaj (1737)
A pus piatra fundamentală a Catedralei Sf Treime (1741) Blaj

Rugătoarea petiție a românilor – „Horaiada, soluția țărănească a problemei naționale” - „HORRA” de Josef Marlin

Ștefan Pascu îl prezintă pe primul scriitor sas Josef Marlin (n. 1824, Sebeș-1849) autorul romanului „Horra”, care a înțeles că martiriul țărănilor români poate reprezenta un „subiect de pana unui romancier”. Romanul, deloc cunoscut și promovată de cercurile literar-istorice românești, are titlul „*Horra, Kriegs –und Friedensbilder aus dem Volksleben der Rumänen oder Walachen Siebenbürgens*” („Horra imagini de război și pace din viața românilor sau valahilor transilvăneni”). Să urmărim mărturisirile lui Iosef Marlin din prefață (după studiu coord. de Iulian Boldea - Globalization and National Identity. ..., Josef Marlin – Personalitatea importantă a secolului 19 în Transilvania, de Monica Negoescu, Univ. Cluj Napoca): «Vechea cenzură austriacă a împiedicat publicarea datelor exacte. Documentele procesului intentat conducătorilor răscoalei zac în praful arhivei guberniale a Transilvaniei. Mi-au fost inaccesibile. În îndepărtatul Hamburg a apărut întâi o carte despre această răscoală. Câteva însemnări într-un ziar și încă pe atâtea minciuni. Aceasta este tot ceea ce povestea lui Horra a lăsat în urmă. (..) Aduc o carte obișnuită: nu o numesc nici „poem eroic”, nu o numesc nici „istorico-romantică”, o intitulez simplu „Imagini de război și pace”. Cartea mea oglindește un popor în a cărui colibă își găsește sălaș o puternică natură străveche și o poezie simplă, atrăgătoare, un popor care printr-un puternic avânt și-a câștigat pentru scurt timp libertatea națională pentru care și-a vărsat sângele în 1784.» În roman se regăsesc și cântece populare preluate de la F. W. Schuster, ex: «Pe drumul Sibiului/ Vine floarea soarelui. / Da nu-i floarea soarelui/ Da ni-i's ochii șerpelui/ Și aduce un voinic, Jumătate l-o îng'îțit/ Jumătate nu-l mai poate/ De piștoale

ferecate/ De curele înțintate.» Descrierile românilor sunt captivante: «Valahul, care stătea lângă fata ce plângea, era un om înalt, tânăr, subțire însă puternic. Portul popular al poporului său, pantalonii albi de lână, strâmți pe picior, cămașa cusută cu fir roșu de mătase și chimirul lat de piele din jurul corpului său puternic și mlădios scoteau în evidență figura frumoasă și mădularele puternice ale tânărului. (...) chipul său purta, pe lângă sănătatea vârstei și puterea înfloritoare, fiecare trăsătură a nației sale. (...) Fata avea în întreaga ei făptură o gingășie și un farmec copilăresc ce evita frumusețea dură a poporului său.» Din concluzii reținem: «Prin multitudinea de planuri dezvoltate ..., prin ideile pașoptiste care se regăsesc aici cât și prin descrierile și observațiile amănunțite referitoare la cultura populară românească, romanul Horra rămâne o contribuție deosebit de importantă la cultura transilvăneană, unul dintre meritele autorului fiind și acela că atrage atenția asupra literaturii și poeziei populare românești într-o perioadă în care cultura românească era mai puțin cunoscută în Europa.»

Revenind la interesul contemporan pentru istoria românilor, se pot consemna multe întrebări la care istoricii nu au răspuns: împăratul a fost „complicele moral” al lui Horea iar tot ce s-a întâmplat a fost din porunca lui?

Horia, Cloșca și Crișan au fost simpli iobagi sau lideri carismatici, instruiți și aleși pentru declanșarea unei mișcări naționale și revoluționare? Răscoala sau „revoluțiunea cea mare” a lui Horia a fost experimentul necesar pentru pregătirea Revoluției Franceze, organizată cinci ani mai târziu de lojele masonice, în spiritul marilor curente ale vremurilor? Unde este aurul munților Apuseni ce trebuia să ajungă - în 1784 - la Viena?

Este adevărat că aurul extras în Apuseni, dispărut fără urmă în vârtoarea evenimentelor din 1784, a finanțat marea revoluție franceză de la 1789? De fapt, ce a fost în 1784: un război al țăranilor, o răscoală sau o revoluție?

Astăzi istoricii pot valorifica toate sursele de informare existente pentru a cunoaște cauzele dar și consecințele acestui eveniment politic românesc. Concluzii istorice ale acestor evenimente le sintetizează istoricul clujean acad. Ioan – Aurel Pop, în „*Istoria Transilvaniei*”: «**În fapt, răscoala de la 1784, a fost soluția țărănească a problemei naționale**, a fost felul în care țăranii au crezut că pot contribui la eliberarea națiunii române. Dacă țăranii deveneau liberi, atunci întreaga națiune română ar fi ajuns liberă, fiindcă țăranii reprezentau peste 90% din națiune.(...) Curtea de la Viena nu a urmat îndemnul la război cu metode medievale voite de nobile, ci a luat o serie de măsuri de ușurare a sorții țăranilor, între care cea mai importantă a fost redarea libertății personale a creditorului gliei, adică a dreptului său de liberă strămutare (răpit în 1514). În rest, viața țăranilor—și deci a românilor—nu s-a schimbat în bine.» Rectorul Universității Babeș–Bolyai trece în revistă și primele forme ale luptei naționale, grupate în funcție de: «manifestările lor concrete: **1. în plan confesional** (unirea cu biserica Romei; mișcarea începută de episcopul greco-catolic Inocențiu (Inochentie) Micu-Klein; reacția ortodoxă în Transilvania); **2. în plan politic** (mișcarea *Supplex-urilor* în Transilvania), **3. în plan social** (Răscoala lui Horea); **4. în plan cultural** (iluminismul militant, reprezentat de Școala Ardeleană).

Inocențiu Micu-Klein este considerat întemeietorul gândirii politice românești moderne, el susținând, în forma simplă a revendicărilor: «”Să nu se hotărască nimic de noi fără de

noi și în absența noastră” și „cel ce poartă sarcina trebuie să-i simtă și folosul” (*qui sentit onus, sentiat et commodum*)», invocând astfel dreptul naturii – „justiția distributivă”: „E împotriva naturii de a purta sarcinile publice împreună cu celelalte națiuni și a nu le simți și foloasele împreună cu ele”. Al doilea mare eveniment din secolul al XVIII-lea a fost redactarea și depunerea „**Supplex Libellus Valachorum**”, eveniment prezentat sintetic de istoricul Ioan-Aurel Pop: «Împăratul Iosif al II-lea (1780-1790), care vizitase de câteva ori Transilvania și deplânsese soarta supușilor săi români, pe care îi salutase ca urmași ai Romei, a încercat și chiar a reușit să îndrepte în parte situația, să mai diminueze din privilegiile medievale ale stărilor și să aducă minime îmbunătățiri condiției românilor. Însă în 1790, la moartea sa nobilimea a anulat toate reformele sale moderne, revenind la conservatorism. Atunci, conducerea românească, cu pregătire religioasă, dar de-acum și laică, iluminiști, mica nobilime, negustorii din Brașov, ofițerii regimentelor românești etc. pregătesc o amplă mișcare națională. Personalități ca Ioan Para, Petru Maior, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Ignatie Darabant, Ioan Piuariu-Molnar și alții, majoritatea greco-catolici, redactează o seamă de memorii cu cereri, dintre care cel mai important a fost cel numit **Supplex Libellus Valachorum** („**Rugătoarea petiție a românilor**”) din 1791, act reprezentativ al națiunii române (este formulat acum, chiar prin titlu, în numele tuturor românilor), întemeiat pe programul lui Inocențiu Micu-Klein. Actul este alcătuit la Oradea, la curtea luminatului episcop unit, Ignatie Darabant, iar de aici este trimis la Viena, împăratului Leopold al II-lea. Națiunea română cere următoarele: să se șteargă numirile cuprinse de ură și pline de ocară de „tolerați”, „admiși”, „nesocotiți între stări” aplicate românilor, ca fiind nedemne și nedrepte; națiunea română să fie reasezată în folosința tuturor drepturilor civile și regnicolare (adică cetățenești); națiunea română să fie oficial declarată în drepturi cu celelalte națiuni din țară; reprezentanții națiunii române să fie aleși în Dietă, în alte instituții centrale și locale, în administrație și, în general, în toate funcțiile publice, în proporție cu numărul românilor etc.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/actualitate/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxxi-127928.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. Below this is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A red navigation bar contains categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays the article title '2017-Anul tribuniștilor memorandiști (XXXI):' with a date of '30.07.2017 23:58', '160 vizualizari', and '0 comentarii'. Social sharing options for Facebook, Twitter, and Email are visible. A search bar is located at the bottom right.